

Autismus a styly učení

Zpracovala Veronika Křížová

Studentka PdF a ESF MU, dobrovolník Mise naděje, z.s. (www.misenadeje.cz)

Učební styly představují koncept, který se pokouší popsat metody, díky kterým lidé získávají informace o prostředí kolem nich. Lidé se mohou učit prostřednictvím zraku, sluchu nebo také tím, že se dotýkají různých předmětů a manipulují s nimi. Například když si prohlížíme obrázkovou knihu nebo čteme učebnici, jedná se o zrakový styl učení. Když student vysoké školy poslouchá v aule přednášku, zapojuje ze všech smyslů nejvíce sluch. A mačkání tlačítek na přehrávači DVD zahrnuje hmatové učení.

Obecně se dá říci, že většina lidí si vytváří svůj vlastní styl učení pomocí kombinace dvou až tří stylů učení. Zajímavé také je, že lidé si dokážou nastavit své vlastní zájmy a životní styl tak, aby ovlivnili způsoby, jakými se k nim informace o okolním světě dostávají. Konkrétně v mém případě, když čtu knihu, je pro mě snadné porozumět obsahu. Naopak je pro mě obtížné poslouchat audio nahrávku této knihy - nejsem jednoduše schopná vnímat děj. Z toho důvodu jsem schopna dobře přijímat nové podněty prostřednictvím vizuálních informací, ale méně a podstatně hůře prostřednictvím podnětů sluchových. Co se týká hmatového učení, dokážu snadno odhalit, jak věci jako počítač nebo vysavač fungují.

To, jaký má kdo z nás styl učení, poté ovlivňuje, jak dobře si dotyčný poradí s úkoly a učením v prostředí školy, zejména té základní a střední. Práce v hodině většinou vyžaduje zapojení hlavně sluchového stylu učení (např. poslouchání učitele) a zrakového stylu učení (např. čtení učebnic). Pokud má někdo v jednom z těchto dvou směrů učení slabinu, tím více bude využívat způsob učení, který mu vyhovuje lépe (např. vizuálně založený žák bude spíše studovat za pomoci knihy než skrze výklad učitele). Pokud budeme dále pokračovat v této logické úvaze, musíme dojít k závěru, že pokud má některý žák problémy s vnímáním jak vizuálním, tak i sluchovým, bude mu studium ve škole činit značné obtíže. Navíc to, jaký je člověk typ žáka, dále ovlivňuje jeho budoucí povolání. Například lidé, kteří mají dobrou schopnost učit se pomocí hmatu, budou častěji vykonávat povolání typu skladník, automechanik, chirurg nebo sochař. Zrakový styl učení se zase uplatní v povoláních jako programátor dat, umělec, architekt. Pro prodavače, soudce, hudebníky a číšníky je pak většinou typický sluchový styl učení.

Podle mých zkušeností i zkušeností mých kolegů se zdá, že lidé s diagnózou autismu mnohem pravděpodobněji spoléhají jen na jeden učební styl. Dá se to poznat jednoduše pozorováním. Například pokud si autistické dítě rádo prohlíží knihy, sleduje televizi (ať už se zvukem nebo bez něj) a obvykle si pečlivě prohlíží osoby i věci, pak se jedná o dítě s vizuálním učebním stylem. Pokud autistické dítě přespříliš mluví, má rádo, když na něj někdo mluví, a s oblibou poslouchá hudbu a rádio, učí se přednostně pomocí sluchu. A pokud dítě neustále něco skládá nebo rozebírá, otevírá a zavírá skříně a hraje si s tlačítky, může to naznačovat, že dítěti je nejbližší poznávat okolí pomocí rukou a hmatu.

Pokud jednou objevíme, který učební styl je dítěti nejbližší, pak zaměřením se na tuto modalitu učení je možné značně zvýšit pravděpodobnost, že docílíme úspěchu. Pokud si nejsme jistí, který styl učení je dítěti nejbližší, nebo pokud máme na starost skupinu více dětí, nejlepším řešením je skombinovat všechny tři styly. Například můžeme použít aktivitu s názvem „Želatina“. Jeden žák může popsat obal a misku (vizuální styl učení), druhý popíše texturu, velikost a barvu (sluchový styl učení) a třetí si může želatinu vzít do rukou a ochutnat ji (hmatový styl učení).

Jeden běžný problém, který opět mohu doložit ze své praxe při práci s autisty, je častá neochota dětí poslouchat učitele. Tohle odmítání podřídít se autoritě často končí křikem nebo pobíháním po třídě. Takovému dítěti není blízký sluchový styl učení, a proto nevěnuje pozornost slovům vychovatele. Pokud je dítě žákem používajícím hmat, učitel může zkusit položit své ruce na ramena dítěte a poté ho doprovodit zpět k jeho židli, anebo jít přímo k židli a posunout ji směrem k dítěti. Dítěti, které se učí zrakem, bude muset učitel nejprve jeho židli ukázat, anebo mu přinést obrázek židle a naznačit mu, aby si sedlo.

Hledání způsobu učení, které je pro dítě nejbližší, může mít silný dopad na to, jestli dítě bude nebo nebude schopné naslouchat předkládaným informacím a poté je zpracovat. To pak dále může ovlivnit jeho úspěchy ve školní lavici i jeho celkové chování. Z toho důvodu je důležité, aby učitelé odhadli učební styl dítěte co nejdříve po jeho nástupu do školy a přizpůsobili své učební techniky s ohledem na možnosti a schopnosti dítěte. Tohle zaručí, že bude mít dítě tu nejvyšší šanci uspět ve škole a ve vzdělávacím systému.

Z anglického originálu: Learningstyles and autism, AutismResearch Institute,
http://www.autism.com/understanding_learning

Prohlášení:

Autor tohoto článku si nijak nenárokuje autorská práva k ničemu v něm uvedenému. Tento článek není lékařskou radou ani lékařskou pomocí, je určen výhradně k informačním a vzdělávacím účelům a má nekomerční povahu.